

O BRODARSTVU I POMORSKOJ TRGOVINI NOVLJANA U DRUGOJ POLOVICI 16. STOLJEĆA

O brodarstvu, nautičko-komercijalnoj djelatnosti, o pomorcima i o međunarodnoj pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine dosad je objavljivano ponajviše i uglavnom za razdoblje od kraja 17. stoljeća pa nadalje — sve do naših dana. Petar Serović je posebno prvi objavljivao (u Godišnjacima Pomorskog muzeja u Kotoru) svoje priloge o pomorstvu hercegnovske općine u 18. i u 19. stoljeću.¹ Maksim Zloković je dao svoje priloge o pomorstvu hercegnovske kraja također u Godišnjacima Pomorskog muzeja u Kotoru, ali i u naučnom zborniku BOKA. Miloš Milošević je objavio vrlo obiman znanstveni rad o razvoju pomorske privrede hercegnovske krajine u prvoj polovici 18. stoljeća, dok je Bogumil Hrabak opsežnom znanstvenom raspravom uveliko rasvijetlio nautičko-lučko-vojno-pomorsko-gusarsko i u tome kontekstu ostalo stanje Novog za vrijeme turske okupacije hercegnovske kraja.² Autor ovog priloga objavio je imena i prezimena pomoraca-moreplovaca hercegnovske općine koji su bili u stalnom sastavu brodskih momčadi trgovačkih jedrenjaka prastare pomorske Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe u 18. i u

¹ P. Serović, Herceg-Novi — POVIJEST, Pomorska enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda, drugo izdanje, str. 644, Zagreb, 1975. (vidi i literaturu).

² Maksim Zloković, Zdravstvene ustanove u hercegnovske kraja za vrijeme Mletačke Republike. Boka, 13—14, Herceg-Novi, 1982, str. 155—172.

Miloš Milošević, Trgovačka djelatnost i kapital novonaseljenih hajduka kao glavni faktor razvoja pomorske privrede hercegnovske kraja u I polovini XVIII vijeka. Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, sv. XVI, god. 1968, str. 63—129.

Maksim Zloković, Turci u Herceg-Novom. Boka, 2, Herceg-Novi, 1970, str. 55—81.

Bogumil Hrabak, Herceg-Novi kao tursko pomorska baza i gusarsko gneздо. Boka, 9, Herceg-Novi, 1977, Posebno pogledaj str. 49—51, kao i o gradnji fuste u Novom u drugoj polovici 16. stoljeća.

početku 19. stoljeća.³ Međutim, o brodarstvu, nautičko-komercijalnoj djelatnosti i o pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine u 16. stoljeću nismo naišli da je nešto posebno pisano. A o tome razdoblju Petar Serović kaže: »Godine 1483. (Herceg-Noví) je potpao pod tursku vlast; pod njom je ostao s prekidom 1538 — 1539, sve do 1687, i bio je sjedište hercegnovske sandžaka. I u tursko doba ovdje je admiral (kapudan-aga), a turski gusari iz Herceg-Novog pljačkaju tuđe brodove i strana pristaništa.«⁴ Dakle, iz ovog pisanja ne možemo dobiti ni obris slike kakva je bila nautičko-brodarsko-komercijalna djelatnost i pomorska trgovina stanovnika hercegnovske općine u 16. stoljeću u doba turske okupacije ovog dijela naše obale. Međutim, zahvaljujući iscrpnom radu B. Hrabaka zaista smo dobili vrlo kvalitetan prilog iz kojeg možemo zapaziti značaj pomorskog života Novog i u 16. stoljeću. Međutim, i u toj znanstvenoj raspravi još je uvijek premalo vijesti o temi o kojoj želimo govoriti i koja nas posebno zanima — o brodarstvu, o moreplovcima i o nautičko-komercijalnoj djelatnosti stanovnika Novog u drugoj polovici 16. stoljeća (to je doba kada je trgovačka mornarica Dubrovačke Republike imala mediteranski primat!).

Kvantitativno i kvalitativno u sedamstogodišnjem kontinuitetu najbogatiji, najznačajniji i najvrijedniji arhivski izvori za proučavanje povijesnog razvoja trgovačkog brodarstva (a i naoružanog) i pomorstva naših naroda nalaze se sačuvani u različitim fondovima Historijskog arhiva u Dubrovniku. Logično, (jer tu je sačuvan arhiv jedne pomorske države), tu je najviše sačuvano arhivske građe o brodarstvu, o pomorskoj trgovini, o organizaciji pomorstva dubrovačke srednjovjekovne komune i poslije Dubrovačke Republike. Ali, isto tako, tu se nalaze fondovi u kojima se nalazi dragocjena arhivska građa i o brodarstvu i o pomorskom životu ostalog dijela stanovnika istočne obale Jadrana. Za ovaj naš prilog iskoristili smo samo jednu seriju (a pregledali smo ih više, ali u drugima nismo našli tražene vijesti o Novom) Dubrovačkog arhiva

³ Josip Luetić, *Bokeljski pomorci u službi na dubrovačkim brodovima u 18. stoljeću*, Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, 1955, u čijem radu je objavljeno da su od 1744. do 1762. na brodovima Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe plovili ovi moreplovcí iz hercegnovske općine: Simo Božović, Nikola Bungur, Jakov Crnogorčević, Marko Donović, Petar, Stefan i Lazar Ivanović, Sava Katić, Filip i Mitar Musić, Aleksandar Patikuća, Ilija Petrović, Ivan Sekulić, Jovo Stanišić, Lazar Vukadin i drugi. Od 1797. do 1807. bili su u sastavu brodskih posada brodova Dubrovačke Republike izvan jadranske plovidbe ovi Novljani: Nikola Antunović, Petar Diretić, Ivan Donović, Mitar, Spiro i Vasilije Durasović, Ivan Kazić, Matija Malošević, Panto Mandić, Toma Petković, Pavle Zloković i Đorđe Zubanović. Josip Luetić, *Naši pomorci stranog državljanstva članovi posada jedrenjaka Dubrovačke Republike (1797—1807)*, Anali Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku, 1979, sv. XVII, str. 258—259.

⁴ P. Serović, *Herceg-Noví — POVLJEST*, o. c., str. 644.

i u njoj pronašli, koliko-toliko, ali ipak nove vijesti o moreplovcima, pomorskim trgovcima i trgovačkim jedrenjacima stanovnika hercegnovskog kraja za razdoblje druge polovice 16. stoljeća. U tome radu pažnju smo obratili ljudskom faktoru, a uz to smo željeli doznati kada, kako i na koji način i koliko (ukoliko je to bilo moguće) su se stanovnici Novog svojim brodarstvom i pomorskom trgovinom izdvojili od svoje lokalne broderske djelatnosti te se uvrstili u »međunarodni« povijesno pomorski okvir.

Dakle, ovim ćemo prilogom dati samo djelomičan prilog poznavanju brodarstva i pomorske trgovine stanovništva hercegnovske općine u 16. stoljeću (izvan svog lokalnog i užeg bokokotorskog značaja). Naime, izvori iz kojih smo crpili ove vijesti odnose se samo na one brodove i pomorsku trgovinu (i smjerove kretanja te trgovine) koja je bila osigurana u Dubrovniku, a odnosilo se na vremenska putovanja i na plovidbe trgovačkih jedrenjaka izvan teritorijalnih voda dubrovačke države. Eto, toliko umjesto uvodnih izlaganja, a sada ćemo prepustiti da naše sređene, vrlo sažete i u najkraćem obliku nove arhivske vijesti najsigurnije pričaju o dijelu brodarstva i o pomorskoj trgovini stanovnika hercegnovske općine u drugoj polovici 16. stoljeća onako i toliko koliko i kako su to zabilježili dubrovački notarski pisari u svescima pod nazivom *Noli e sicurtá — Notaria*.

Dana 11. veljače 1566. godine Stefan Sulković je obavio osiguranje 1.000 škuda koje je predao Ahmetu Pasmasiću iz Novog (»da Castelnovo«). Taj je novac bio određen za nabavku i kupnju žitarica u Albaniji za potrebe Dubrovnika. To se osiguranje obavilo uz 3%.⁵ Godinu dana kasnije Nikola Barbica iz Perasta osigurava brod patruna Petra Radova Miobratovića.⁶ Dana 15. ožujka 1580. godine Miho Bogeta osigurava novac i tekstilnu robu koja se je u dubrovačkoj luci ukrcala na brod tipa fregata, pod zapovjedništvom patruna Mihajla iz Novog. Taj novski brodar i patrum trebao je teret iskrcati u Valoni, a s novcem koji mu je predao Dubrovčanin Bogeta trebao je kupiti žitarica i to prevesti za potrebe Dubrovnika. U tome poslu oko novčano-nautičko-pomorsko-trgovačkim zadacima osiguranja tereta, novca, trgovačkog jedrenjaka (njegove opreme), osiguranja protiv nevremena, požaru itd., sudjelovali su Valerio Giganti, Božo Nalješćević, Marin Nenko, Anto Medo i dr.⁷ Dana 7. travnja 1580. godine Andrija Nikolin (Nikolić?) iz Novog osigurao je u Dubrovniku teret ukrcan u Valoni (na bilo koji brod), a taj će se teret prevesti u dubrovačku luku. Osiguranje je obavljeno vremenski u trajanju 4 mjeseca. U tome poslu pomorskog osiguranja sudjelovali su Petar Nalješćević

⁵ Historijski arhiv u Dubrovniku (HAD). *Noli e sicurtá — Notaria* — 56 — I, svezak 2, f. 212v i 215v.

⁶ HAD, *Noli*, sv. 4, f. 34.

⁷ HAD, *Noli*, sv. 13, f. 192.

vić, Alberto Tronbino, Marin Nenko, Vlaho Sorkočević i dr.⁸ Pri kraju rujna 1580. Nikola Stjepanov, iz Perasta, zapovjednik broda tipa skirac (ovaj tip broda tada je plovio do Aleksandrije!) imenom »Santa Croce«, koji je bio deklarirane nosivosti od 160 tona, u Dubrovniku ugovara i dava u najam taj svoj brod Andriji Nikolinu »di Castelnovo« i Mihiu Marinovu Bogeti (Dubrovčaninu), »ovdje u kancelariji prisutnima« uz potpis ugovora. Najprije su ukrcaji 50 barila slanih srdela koje su bile određene da se predađu u Veneciji. Ali, taj je skirac trebao prije odjedriti (a možda je upotrebljavao, kad nije bilo vjetra, i vesla) u Patras da tamo nakrca teret određen za Veneciju. U to vrijeme pomorski trgovci i pomorski poduzetnici iz Novog surađuju s kotorskim i peraškim brodarima, tako je na primjer Nikola Popović ukrcao različit teret u Veneciji u fregatu iz Kotora koja je taj teret dopremila u Dubrovnik; sličan je posao obavio i Mihajlo Mojsić kada je ukrcao teret u galiu kap. Marka Stjepanova iz Perasta. U svim tim poslovima oko pomorskog osiguranja brodova i tereta u njima sudjelovali su Stjepan Gradić, Tomo Sorkočević, Ivan Mažibradić, Pier Gioni, Božo Nalješćević, Nikola Grego i dr.⁹ Dana 29. rujna 1580. godine Miho Bogeta (taj stalni partner novskih trgovaca i brodarka!) osigurava različit teret, a posebno »li argenti lavorati«, kao i dio vunениh tkanina engleskih »kariseja«, vlasništvo Andreja Nikolina iz Novog. Taj se teret u Dubrovniku ukrcao u skirac patruna Nikole Stjepanova Galiotović (Scilop) iz Perasta. Taj je skirac otplovio u Patras i »vode« Lepanta, da tamo iskrca dio tereta i ukrca novi teret koji je bio određen za Veneciju.¹⁰ Četiri godine kasnije Simo Lovrov u ime njegove »spose« Marije, kćeri Ivana postolara, osigurava novac koji je bio ukrcao u dubrovačkoj luci u brod tipa barka patruna Petra Cvjetkovića iz Novog. S tim novcem kap. Petar Cvjetković je trebao u pristaništima na rijeci Bojani kupiti žitarica i taj teret dovesti i iskrcati u Dubrovnik. Sve je to bilo osigurano uz 3½%. U tome poslu osiguranja sudjelovali su Nikola Buica, Niko Boglini i dr.¹¹ Dana 16. travnja 1585. godine brod patruna Kurte Tabakovića »di Castelnovo« odjedrio je prema albanskim lukama da u njima ukrca teret žitarica koji je bio određen i osiguran da se uredno iskrca u nekoj od dubrovačkih luka. Osiguravaju Niko Buica, Jero Držić i dr.¹² Početkom rujna 1585. godine Kolenda Gregorov osigurao je novac koji se je ukrcao u luci Novog (»di Castelnovo«) u barku pod zapovjedništvom Vicka Gregorova (to je brat Kolendin). Patrunc Vicko je dobio nautičko-komercijalni zadatak (i za to je bio vrlo dobro

⁸ HAD, Noli, sv. 13, f. 212—213.

⁹ HAD, Noli, sv. 14, f. 74, 79v, 80, 83 i 139.

¹⁰ HAD, Noli, sv. 14, f. 70—71.

¹¹ HAD, Noli, sv. 18, f. 149v.

¹² HAD, Noli, sv. 19, f. 69.

plaćen!) da svojim brodom otputuje u pristaništa na rijeci Bojani i u Valonu, te da tamo (s novcem koji mu je brat Kolenda predao) kupi teret žitarica i taj teret dopremi i iskrca u dubrovačkoj luci. U tome poslovanju partneri su: Jero Držić, Valerio Giganti, Augustin Pucić, Rafo Naldini i dr.¹³ Godinu dana poslije toga isti taj Kolenda Gregorov opet je osigurao novac, ali je ovaj put taj novac predao Matiji Tripovu iz Novog. On je taj novac primio u Dubrovniku, kamo je bio stigao svojom barkom. Patrun Matija Tripov dio novca je predao, kada je stigao u novsku luku, patruvu Vicku Gregorovu koji je tada bio usidren pred Novim. Oba su ova broda otputovala iz novske luke u pristaništa na Bojani, tamo ukrcali teret žitarica, te s tim teretom odjedrili u Dubrovnik. U službenom spisu ovog pomorskog osiguranja stoji da se osiguravaju i brodski »kajici« koje su ove »barke« imale (treba naglasiti: tadašnji bark kao tip trg. jedrenjaka imao je jedan ili dva jarbola, bio je pokriven palubom, a barke veće nosivosti plovile su i izvan Jadrana). Uz Kolendu Gregorova ovo pomorsko-brodsko-trgovačko osiguranje obavljali su još i Jero Držić, Antun Boriš, Božo Nalješćević, Ago Pucić i dr.¹⁴ Zlatar Ivan Tripov osigurao je novac (13. XI 1586) koji je bio ukrcan u Dubrovniku u bark patruva Matije Tripova da s tim novcem i brodom otputuje u pristaništa Bojane, tamo nabavi teret žitarica i drugi teret i to dopremi u dubrovačku luku. Osiguranje se obavilo uz 3½% uz asistenciju Aga Pucića, Frana Gregorova, Stjepana Mihajlova, Vale Gigantija.¹⁵ Tek poslije pet godina od ovog slučaja našli smo zabilježeno ovo: Marko Gregorov osigurao je fregatu patruva Mustafe Veljića iz Novog (on je bio i vlasnik i zapovjednik fregate). S tom svojom fregatom patruv Mustafa Veljić otputovao je u Albaniju, tamo ukrcao teret i s tim teretom doplovio pred dubrovačku luku.¹⁶ Dana 2. rujna 1593. godine Sabatai Araxa osigurao je dio tereta tekstila ukrcanog u dubrovačkoj luci u grip patruva i zapovjednika Mehmeta Turka iz Novog. Patrun Mehmet je svojim gripom obavio nautičko-komercijalni zadatak Novi — Valona — Novi, a dio tereta iz Valone iskrcao je i u Risnu. Tada je u Risnu bila usidrena sajeta patruva Konstantina Raisa, a na toj sajeti (brodu) bio je ukrcan u svojstvu brodskog pisara Kirko Đorđev. Oba su ta broda poslije obavljala nautičko-komercijalne i zdravstveno-lučke operacije u novskoj luci. Oko poslova pomorskog osiguranja sudjelovali su Tomo Sorkočević, Salamon Cabiglio, Andrija Longo i dr.¹⁷

¹³ HAD, Noli, sv. 19, f. 218—219 i f. 241 (l. IX 1585).

¹⁴ HAD, Noli, sv. 21, f. 13.

¹⁵ HAD, Noli, sv. 21, f. 101.

¹⁶ HAD, Noli, sv. 27, f. 142.

¹⁷ HAD, Noli, sv. 36, f. 81.

Iako je već 1602. godina smatramo da su i ova dva nova broda plovila i u 16. stoljeću. Naime, dana 21. svibnja 1602. godine patruv Kolenda

Eto, zasad toliko o novskim moreplovcima, pomorskim trgovcima i njihovim brodovima u drugoj polovici 16. stoljeća. Može se reći premalo. Ali treba da se zna: to su samo osigurani tereti i brodovi i to osigurani samo u Dubrovniku. Osim toga, i ovo treba istaći: nisu dubrovački notarski pisari u ovim spisima uvijek označavali mjesta odakle su bili kapetani brodova, dapače, više je zabilježeno onih bez oznake odakle su. Dakle, i pod imenima kao na primjer Stjepan Ratsko, Đorđe Popović, Marko Tripov, Stefan Đorđev ili tome slično, sigurno se možda kriju i mnogi novski patruni, kapetani i zapovjednici brodova. Osim toga, može se zaključiti (to je već vrlo dobro zapazio Maksim Zloković u jednom svom radu o novskom pomorstvu u 16. stoljeću) da su mnogi novski moreplovcima u drugoj polovici 16. stoljeća bili u stalnom sastavu brodskih momčadi peraških brodova, a mi dopunjujemo i kotorskih, budvanskih i drugih brodova. Nama se čini da su mornari iz hercegovačke općine plovili na ovim brodovima: patruna Nikole Glavinje iz Bara¹⁸, kap. Marka Lovrova iz Budve (zap. gripa »S. Nicolo«),¹⁹ kap. Nikole Petkovića iz Budve (zap. nave »S. Maria e S. Gio. Batt.«),²⁰ patruna Krista Markovića (iz Budve),²¹ na galijunu »S. Maria di Scarpello« kap. Stjepana Đurova Mora iz Perasta,²² na brodu kap. Luke Bronze iz Perasta, pa na navi kap. Tripa Petrova Smechia Peraštanina²³ ili na brodovima kotorskih patruna i patruna zapovjednika brodova i kapetana Daba Botera, Tripa Botera, Tripa Radova Fornera, Matije Mrvice i Zane Božova (Nadale).²⁴

Božo iz »Castel novo« zapovjednik broda tipa grip (koji se tada nalazio usidren pred dubrovačkom lukom) daje taj svoj brod u najam Ivu A. Franovu. Patrunc Kolenda je svojim gripom otputovao u Albaniju po teret drva za jedno gruško brodograđilište. Nadalje, iste godine, ali 8. studenog, Kolenda Gregorio je osigurao 120 cekina ukrcanog u dubrovačkoj luci u »barku« patruna Nikole Tripova »di Castel novo«. I patrunc Nikola je trebao otploviti u luku Albanije da tamo ukrci različit teret određen za Dubrovnik. HAD, Noli, sv. 44, f. 16 i 108v.

¹⁸ HAD, Noli, sv. 21, f. 152 (ova je barka prevozila ulje iz Bara).

¹⁹ HAD, Noli, sv. 32, f. 77 (ovaj je grip iz Budve obavljao plovidbeno-trgovačke zadatke iz albanskih luka u Veneciju).

²⁰ HAD, Noli, sv. 13, f. 8—9.

²¹ HAD, Noli, sv. 3, f. 52. Taj je brigantin obavljao putovanje iz Dubrovnika u Veneciju.

²² HAD, Noli, sv. 29, f. 229v. Sv. 34, f. 161. To je bilo putovanje S. Mora iz Albanije u Veneciju.

²³ HAD, Noli, sv. 14, f. 241v. Sv. 34, f. 62. Sv. 32, f. 239. Sv. 30, f. 113. Sv. 15, f. 307 (1582. god.) — prevozi teret iz »San Giovanni di Medua« u Veneciju. I kap. Đorđe Matošević iz Perasta, zapovjednik fregate, imao je po svoj prilici u sastavu brodske momčadi i mornare iz hercegovačke općine. — Noli, sv. 40, f. 60 (1599).

²⁴ HAD, Noli, sv. 1, f. 154 i 233 (1564) — ova je nava iz Kotora plovila za Aleksandriju i Messinu, a kotorski brigantin iz Dubrovnika u Lanciano. Sv. 3, f. 182 i 261. Sv. 15, f. 252 — kotorski grip iz Kotora prevozi u Veneciju teret olova. Sv. 27, f. 184 i 198 (1592). Sv. 37, f. 196v.

Eto, kada se uzme u obzir sve to što je ovdje objavljeno, pa se dopuni s onim što su o tome razdoblju novskog pomorskog života pisali Maksim Zloković, a nadasve ono što je pisao Bogumil Hrabak, onda će nam značaj pomorske privrede novskog kraja u drugoj polovici 16. stoljeća biti puno jasniji i prepoznatljiviji (nego što je to bilo prije ovog pisanja).

Međutim, u stvari mi smo ovu temu tek počeli uzimati u razmatranje. Ali ipak, i toliko koliko nam je pošlo »za rukom«, uspjeli smo da barem malo zavirimo u stanje pomorsko-brodarsko-nautičko-komercijalno i pomorsko trgovačko poslovanje i djelovanje stanovnika hercegnovske općine u drugoj polovici 16. stoljeća. Najprije, došli smo do novih imena i prezimena novskih moreplovaca i pomorskih trgovaca, a to su patruni i zapovjednici brodova Mehmet, Mustafa Veljić, Matija Tripov, Kurte Tabaković, Petar Cvjetković, Simeon Lovrov, Andrej Nikolin (Nikolić?), kap. Mihajlo Radov, Petar Miobratović. Nadalje, evo sad i nekih novskih pomorskih trgovaca: Stefan Sulković, Ahmet Pasmasić, Mihajlo Mojsić, Andrej Galiotović, Ivan Tripov. Nadalje, registrirali smo da su u tome razdoblju stanovnici Novog imali jednu fregatu, jedan grip, jedan »brod« (naviglio), te jednu sajetu. Svi ti tipovi novskih trgovačkih jedrenjaka bili su nautički sposobni za transjadransku navigaciju, ali su mogli također poduzimati i nautičko-komercijalne zadatke izvan Jadranskog mora. Osim tih tipova novskih trgovačkih jedrenjaka registrirali smo još šest-sedam trgovačkih brodova tipa i nazivom »bark« (dvojarbolni bark obavljao je plovidbene zadatke izvan Jadrana!).

Svi ti novski trgovački jedrenjaci (i oni tuđi koje su novski brodari unajmljivali — posebno one kod Peraštana), kao i novski pomorski trgovci, kako smo iz ovog našeg rada mogli utvrditi, obavljali su plovidbene zadatke ili pomorsko-trgovačke poslove (pomorski trgovci) od Patrasa na jugu pa do Venecije na sjeveru i u tome poslovanju jako dobro zarađivali (uz suradnju dubrovačkih pomorskih privrednika na obostranu veliku korist). Tako su i u tome razdoblju novski pomorci, njihovi brodovi i pomorski trgovci bili uvršteni u međunarodni nautičko-brodarski i pomorsko-trgovački život i djelovanje.

(el nome di Dio a buon viaggio, guadagno, et salvamento
 Nicolo di Stjepano da Perasta patrono del sibirato
 novero ste croce algate epistante dinanzi il porto
 di Lepanto di portata di terra 20 in circa, con
 sangue rimediato, et col sufficiente numero di mari-
 nari spontaneamente, et lo ogni miglior modo, il
 detto sibirato d'alto a basso internata in Levante
 la portata al porto et alle manieri di bari 180
 et balle di robe solite, ha concepito et detto a
 me o ad Andrea di Nicolo da far el nouo, et a
 Michele di Marino infanti miei figli et in detto
 sibirato a noi conducenti per il detto viaggio.
 In qual detto nome promette et si obliga partire
 col primo buon tempo col le persone di detto sibirato
 capitani e loro seruitori, e qual si voglia sorte
 di robe, o altro, che volessero caricare, lo questo
 che si caricassero fin di cinquanta bari di tar-
 tite salate fuor delle altre robe, che ogni ne se-
 gretori fin quella maggior quantita di robe bari
 cinquanta, debbano a esso nome etra. In questo
 nome pagare di sei per ogni bari, et il resto
 che di più e per ogni bari si debba nel nome
 no pagare, per la metà per il detto nome et

Summary

ON SHIPPING AND NAVAL TRADE OF THE PEOPLE OF HERCEG-NOVI IN THE SECOND HALF OF THE 16th CENTURY

Dr Josip LUETIC

In this paper the author deals with a part of the state of shipping and naval trade of the people of Novi in the second half of the 16th c. which has not been written about so far. First here are the captains and owners of the vessels from »Castel novo«: Mehmet Mustafa Veljić, Matija Tripov, Kurte Tabaković, Petar Cvjetković, Simeon Lovrov, Andrej Nikolin (Nikolić?), cap. Mihajlo Radov, Petar Miobratović, Kolenda Božo, Nikola Tripov. They are followed by the names of several maritime merchants: Stefan Suljović, Ahmet Pasmasić, Mihajlo Mojšić, Andrej Galitović, Ivan Tripov, Kolenda Gregorov. In that period Herceg-*Novi* had a frigate, two »grips«, a ship (»naviglio«) and a »sajeta«. These were suitable for trans-Adriatic navigation, but could have been used for the maritime-commercial tasks out of the Adriatic Sea. Besides the mentioned types Herceg-*Novi* had six or seven cargo ships of the barque type (the barques with two masts were used for sailing out of the Adriatic). In that period the captains and owners-commanders of the vessels and merchants of Herceg-*Novi* made voyages and traded from Patras in the south to Venice in the north. Thus in the period the seamen of Herceg-*Novi* took part in the international shipping and naval trade life and work. Finally it should be pointed out that all the evidence presented in the paper is connected only with those vessels and cargoes of Herceg-*Novi* which were insured by Dubrovnik agents. We may well expect that there were more captains and owners, that is vessels, in Herceg-*Novi* in that period.